

LEEFBAAR
GEMEENTEBELANGEN

Verkiezingsprogramma 2026-2030

Inleiding:

Voor u ligt het eerste verkiezingsprogramma van Leefbaar Gemeentebelangen. De grootste (Leefbaar Tynaarlo) en de oudste lokale partij (Gemeentebelangen Tynaarlo) van onze mooie gemeente besloten in september 2025 te fuseren. We gaan verder onder de naam Leefbaar Gemeentebelangen. Als broederpartijen hadden wij al veel gemeenschappelijk. Dit programma is een neerslag van onze gezamenlijke koers voor de toekomstige raadsperiode.

Leefbaar Gemeentebelangen is een sterke lokale partij die van praktische politiek houdt. Een energieke en positieve partij, die Tynaarlo een geweldige plek vindt om te wonen. Leefbaar Gemeentebelangen vindt dat lokale zaken lokaal geregeld moeten worden. Dan pas krijg je maatwerk. Juist omdat we een lokale partij zijn, hoeven wij geen verantwoording af te leggen aan een landelijke achterban. Wij kunnen het beste kiezen voor Tynaarlo en voor onze inwoners.

Wij krijgen geen subsidie van de regering, zoals landelijke partijen. Wij betalen gewoon alles zelf, dus ook onze verkiezingscampagne.

Onze gemeenteraadsleden zijn zonder uitzondering betrokken, enthousiaste en hardwerkende mensen. Daarnaast kunnen onze gemeenteraadsleden niet zonder de ondersteuning van (beëdigde) steunfractieleden. Allen zijn goed bereikbaar.

Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen met de inbreng van vele betrokken bewoners, (vrijwilligers)organisaties en ondernemers uit de gehele gemeente. Tijdens georganiseerde bijeenkomsten, ontmoetingen en vele gesprekken zijn wensenlijstjes ingeleverd, ergernissen onder de aandacht gebracht en oplossingen aangedragen. Het heeft ertoe geleid dat dit programma praktisch en pragmatisch is. De inhoud is letterlijk opgehaald uit de gehele gemeente.

Onze partij staat voor verstandig financieel beleid. In Tynaarlo hebben we de financiën goed op orde. We hebben een hoog voorzieningenniveau: bijna alle scholen zijn inmiddels vernieuwd, sportaccommodaties zijn hoogwaardig en we hebben nog steeds drie zwembaden. We hebben een goed minimabeleid en steunen onze inwoners die het moeilijk hebben. We hebben een grote financiële reserve en daarnaast zijn onze lokale lasten voor inwoners het laagst van heel Drenthe. Als het Rijk ons nog meer gaat korten dan verhogen we liever de lasten een beetje dan al het moois weg te bezuinigen.

Tynaarlo is een plattelandsgemeente met prachtig groen en natuurhistorisch landschap, goede voorzieningen en een bloeiend midden- en kleinbedrijf. Als het aan ons ligt behoudt Tynaarlo haar plattelandskarakter en vervult onze gemeente tegelijkertijd een sterke regionale centrumfunctie. Leefbaar Gemeentebelangen zet daarbij in op een goede samenwerking met onze buurgemeenten.

Leefbaar Gemeentebelangen is een partij die zich aan afspraken houdt. Dat doen wij onder het motto: "Doen wat je zegt, en zeggen wat je doet!" Ons vorige verkiezingsprogramma is geheel opgenomen in het coalitieakkoord 2022-2026 en het grootste gedeelte daarvan is in uitvoering of al uitgevoerd.

Wij vinden dat grote ingrepen in de gemeente alleen mogen doorgaan als de inwoners betrokken zijn geweest bij het maken van gemeentelijk beleid. Wij begrijpen dat de landelijke overheid soms maatregelen uitschrijft, waar we het gewoon mee moeten doen – leuk of niet. Tegelijkertijd vinden we dat de gemeente zich oprecht moet bezighouden met de gevolgen van die maatregel en moet zoeken naar maatwerk oplossingen voor de inwoners. We noemen dit het gezond-verstand-principe.

We hebben aardig wat energie gestopt in een jongerenraad voor onze gemeente, de jeugdsoos en de kookclub. Dat loopt nu leuk. De komende periode willen we de jongerenraad nadrukkelijker gaan betrekken bij thema's en hun adviezen meenemen.

Participatietrajecten zijn vaak langdurige procedures. De uitdaging is om iedereen goed aangehaakt te houden. Snapt iedereen nog in welke fase van het proces we zitten? We denken dat dit nog beter kan. Dat willen we de volgende periode een nieuwe impuls geven. Het houden van een burgerforum is zeker een mogelijkheid, maar lang niet elk onderwerp is geschikt.

De gemeente is er voor de inwoners en niet omgekeerd!

Waar staan wij voor?

- Sociale betrokkenheid;
- Samenwerken en verbinden
- Aanpakken en besluiten nemen
- Het duurzame behoud van onze prachtige groene omgeving
- Een goede toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen.

ONZE KERNPUNTEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

1. Sociaal beleid voortzetten waarbij iedereen mee kan doen en ertoe doet
2. Duurzaam behoud en ontwikkeling van onze groene omgeving
3. Goed wonen voor onze inwoners
4. Ontwikkelen van bruisende centra in de drie grote kernen en een ontmoetingspunt in de kleinere kernen
5. Goede voorzieningen handhaven, inclusief drie nieuwe cultuurhuizen en tegelijkertijd een structuur van veiligheid en onderlinge betrokkenheid creëren waarbij in tijden van eventuele crisis hulp en bijstand op buurtniveau is geregeld.
6. Tegengaan van zorgfraude door malafide zorgondernemers/zorgorganisaties.
7. Besluitvorming versnellen waar mogelijk.
8. In ieder geval zorgen voor duidelijkheid over het proces, de inhoud waarover meegepraat wordt, de ruimte van het mandaat (is het meepraten of meebeslissen?)
9. Inzetten van nieuwe media die de informatie toegankelijker maken voor inwoners. Denk daarbij aan bijvoorbeeld korte filmpjes en info-graphics.

Hoofdstuk 1: Veiligheid

Mijnbouwschade en aardbevingen: Volledige compensatie

In Tynaarlo is sprake van dubbele mijnbouw: gaswinning en zoutwinning.

Het is een misvatting dat de gaswinning in het Noorden volledig gestopt is. De sluiting van de gaskraan geldt enkel voor het grootste Groninger gasveld. In de omliggende gebieden wordt er nog steeds gas gewonnen uit kleine velden,

Naast gas- en zoutwinning speelt het thema van bodemdaling. Deze drie feiten zorgen voor schade aan woningen en gebouwen. Leefbaar Gemeentebelangen heeft afgelopen jaren hard gewerkt om dit onderwerp regionaal op de agenda te houden en te plaatsen. Dit heeft geresulteerd in het feit dat Tynaarlo ook onderdeel is van de compensatieregelingen binnen de Groningenwet en Nij Begun.

De strijd om volledige compensatie- en herstelregelingen is echter nog niet gestreden. Vergoeding van alle schade veroorzaakt door mijnbouwactiviteiten moet gegarandeerd worden. Of het nu gaat om gas-, zoutwinning of waterbeheer. Niet alleen doekjes voor het bloeden, maar structurele oplossingen voor alle gedupeerden in de gemeente Tynaarlo.

Leefbaar Gemeentebelangen is kritisch op de uitgaven van de zogenaamde “Nij Begun gelden”. De eerste tientallen miljoenen zijn al uitgegeven door het Nationaal Programma Groningen zonder inhoudelijk afwegingskader van de betrokken colleges, gemeenteraden, Staten en waterschappen. Leefbaar Gemeentebelangen maakt zich zorgen over de democratische legitimering van de besteding van de Nij Begun gelden.

Meer eenvoudig gezegd. Leefbaar Gemeentebelangen maakt zich zorgen of het geld wel ten gunste komt van de gedupeerde inwoners en het niet opgaat aan geldverslindende prestigeprojecten en overheadkosten.

Veiligheid/Handhaving

Voorop gesteld: in vergelijking met Nederland is Tynaarlo een veilige gemeente. De criminaliteit is in vergelijking met andere regio's laag. In onze dorpen is de sociale verbondenheid en de saamhorigheid best groot. In buurten ziet men naar elkaar om en proberen inwoners het vooral samen met elkaar goed te hebben. Veel lossen we dus samen op.

Tegelijkertijd is de politie nu landelijk georganiseerd en is de zichtbaarheid van de politie in onze dorpen veel minder dan jaren voorheen. We signaleren een maatschappelijke verruwing in de omgangsvormen, zeker ook beïnvloed door sociale media en zelfs door wat er in Den Haag soms gebeurt. Sociale media maken huftegerigheid zichtbaarder dan ooit. Dit wakkert gevoelens van onveiligheid aan. Mensen worden voorzichtiger in het elkaar aanspreken op ongewenst gedrag, want je staat zo op film en voor je het weet gaat dit het wereldwijde web op. Mensen die worden aangesproken op hun gedrag reageren soms onverwacht heftig en boos. Probeer bijvoorbeeld maar eens iemand aan te spreken die zijn hond los laat lopen en de

poep niet opruimt. Velen laten dat wel uit hun hoofd uit angst voor een scheldpartij, klappen of erger.

Externe hulp is daarom vaker nodig om onze samenleving in goede banen te leiden. Tynaarlo heeft dankzij ons 4 vaste BOA's in dienst. Afgelopen jaren is er ook extra budget vrij gemaakt voor extra incidentele BOA inzet. Dit vindt Leefbaar Gemeentebelangen nog steeds te weinig, want ons gebied is erg uitgestrekt. Hiermee heeft de gemeente een direct instrument in handen voor sturing op leefbaarheid en veiligheid. Daarnaast hebben de BOA's een goede signaalfunctie, die gebruikt kan worden voor gemeentelijk beleid.

Leefbaar Gemeentebelangen vindt dat de gemeente zich blijvend dient in te spannen het plaatselijk aanwezige politiebureau in Vries te behouden, opdat men ook in de toekomst terecht kan bij de wijkagent.

Uiteraard moeten wij goed beseffen, dat de wijkagent en BOA's niet overal tegelijk kunnen zijn en al helemaal niet altijd daar waar net op dat moment iets gebeurt dat niet door de beugel kan. De enige die dat wel kan is de dorpsbewoner zelf. Inmiddels zijn wij ook aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. Via dit meldpunt kun je melding doen zonder zelf zichtbaar te worden, een veilige manier van optreden, zonder dat je zelf de ring in hoeft.

Leefbaar Gemeentebelangen denkt dat vooral heel lokaal gekeken moet worden hoe de veiligheid kan worden vergroot.

Samen gaan we ervoor

Huiselijk geweld en femicide:

Geweld in brede zin en specifiek geweld tegen vrouwen en meisjes is een groot maatschappelijk probleem dat de laatste jaren gelukkig steeds meer aandacht krijgt. Het is overigens een misvatting dat dit geweld grotendeels op straat plaatsvindt. Het tegendeel is waar. (Seksueel) geweld vindt in ruim 80% van de gevallen plaats in de eigen vertrouwde omgeving.

Leefbaar Gemeentebelangen is al jaren aanjager van het initiatief "Orange the World" in de gemeente Tynaarlo. Dit blijven wij doen.

Leefbaar Gemeentebelangen wil zich inzetten om huiselijk geweld/ geweld tegen vrouwen in onze gemeente waar mogelijk te stoppen. Daar zijn uiteraard allerlei instanties al mee bezig, maar voor een vrouw die bedreigd wordt, is laagdrempelige hulp en een veilige haven vaak veel moeilijker te bereiken dan gedacht. Wij willen een project opzetten met ervaringsdeskundigen om te bekijken welke voorzieningen wij heel laagdrempelig zouden kunnen aanbieden. Hoofdvraag daarbij is: Hoe kan een vrouw in een benarde situatie hulp vinden? Hoe krijgt zij hulp voordat het te laat is?

In de gemeente Rijswijk is bijvoorbeeld de burgemeester zelf in actie gekomen om drempels weg te nemen voor vrouwen die in angst leven voor hun partner. Maar wellicht zijn er betere manieren nog dichterbij huis. Wij willen femicide voorkomen en in de periode van de "rode vlaggen" de vrouw te helpen haar leven op orde te krijgen. We nemen taken van politie, Veilig Thuis en andere organisaties beslist niet over, maar willen de veiligheid creëren om weer gezond deel te nemen aan de samenleving.

Asielzoekers:

Mede door Leefbaar Gemeentebelangen zijn wij de eerste gemeente die beleid heeft ontwikkeld over de opvang van asielzoekers. Daarin hebben we bepaald dat wij willen voldoen aan de spreidingswet. Dat betekent dat we voor ongeveer 275 asielzoekers plaats hebben in onze gemeente. Het liefst zien we de opvang verspreid over de drie grote kernen Eelde-Paterswolde, Vries en Zuidlaren, zodat er in zo klein mogelijke units opvang geregeld kan worden door het COA. Dat bevordert de integratie en het houdt de buurten prettig en overzichtelijk. Wij vinden locaties van ongeveer 100 personen, gefinancierd door het COA, het maximum.

Wij vinden dat onze gemeente kansrijke asielzoekers zou moeten helpen om een baan te vinden, zodat ze snel integreren. De sectoren waar nu veel handen te kort zijn, zouden met voorrang toegang moeten krijgen tot dit arbeidspotentieel. De financiering hiervan vinden we een taak van het Rijk. Het leren van de Nederlandse taal vinden wij heel belangrijk en zou een vereiste moeten zijn. Immers: deelnemen aan de samenleving betekent dat je de taal moet spreken.

Geïnformeerde Jeugd begint bij een verantwoordelijke en betrokken ouder/verzorger

Mensen gebruiken stimulerende middelen. Daar kunnen we onze ogen voor sluiten. Het is naïef om te streven naar een drugsvrije samenleving en de gebruikers van stimulerende middelen de criminaliteit in te duwen.

Leefbaar Gemeentebelangen gaat voor actievere informatieverstrekking over gokverslaving, cannabisgebruik en het gebruik van lachgas en andere verslavende middelen. Er is een nauwe samenwerking tussen de diverse betrokkenen zoals de welzijnsorganisatie Nije Naaber, VNN, jongerenwerk, scholen, ervaringsdeskundigen en natuurlijk de ouders en jongeren.

Toezichthouders zorgen ervoor dat er geen overlast optreedt. Iedereen hoort erbij. Leefbaar Gemeentebelangen heeft aandacht voor de menselijke maat. Wij begrijpen goed dat mensen onbedoeld de fout in kunnen gaan. Zeker jongeren zijn over het algemeen nog niet volledig in staat de gevolgen van hun daden te overzien. Dat kan gebeuren. Leefbaar Gemeentebelangen is van mening dat als dit gebeurt de ouder/verzorger samen met de jongere hiervoor gezamenlijk de verantwoordelijkheid hiervoor te dragen. Het is bewezen dat op het moment dat dit gebeurt de kans op herhaling fors afneemt.

Weerbaarheid

Onze wereld is de laatste jaren een stuk onveiliger geworden. Met de inval van Oekraïne is het met de rust in Europa gedaan. De vanzelfsprekende hulp en bescherming die wij genoten van de Verenigde Staten lijkt verleden tijd. We zijn met een harde klap in de nieuwe realiteit beland. Na 80 jaar vrede lijkt een oorlog ineens dichtbij. De wijze van oorlogvoering is ingrijpend veranderd. Hybride oorlogsvoering is de nieuwe realiteit. Onze regering wijst ons erop dat we ons moeten voorbereiden op zelfvoorziening en zelfredzaamheid in tijden van crisis. Naast dat hier een individuele opgave ligt, vinden wij dat de gemeente de kracht van de samenleving zou moeten gebruiken om onze inwoners te helpen hierbij. Immers: de gemeenschapszin in de dorpen en in de buurten is nog steeds heel groot. Als er een fijnmazig netwerk in wijken en buurten gecreëerd kan worden waarin noodhulp en communicatie

geregeld worden, staan we samen sterker. De gemeente zou hierin het voortouw moeten nemen en per wijk centrale punten moeten inrichten waar men terecht kan voor eerste nood.

De VNG heeft hiertoe een handreiking gegeven.

<https://vng.nl/publicaties/handreiking-weerbaarheid-en-veerkracht-op-lokaal-niveau>

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Het organiseren van een fijnmazig weerbaarheidsnetwerk, waarbij
 - Op buurtniveau voor iedereen helder is waar welke hulp voorhanden is in noodsituaties
 - De communicatie met een centraal punt is geregeld
 - De zelfredzaamheid wordt vergroot
 - De inwoner zich gesteund weet
- Het opzetten van laagdrempelige hulp voor vrouwen die lijden onder intieme terreur samen met ervaringsdeskundigen

Hoofdstuk 2: Verkeer, vervoer en waterstaat

Veilige en toegankelijke wandel-, fiets-, vaar- en ruiterroutes

We kennen de wens van vele inwoners om veilige verbindingen voor (jonge) fietsers tussen de verschillende dorpen. Zo is onze wens om de verbinding Donderen – Yde (Norgeweg) te voorzien van een veilig fietspad eindelijk opgepakt en wordt de weg verbeterd.

Verder ligt er nog de lang gekoesterde wens om de Kerkweg/Verlengde Kerkweg tussen Yde en Vries over de es heen te herstellen.

Na het gereedkomen van de fietstunnel en de daarbij behorende fietssnelweg wil Leefbaar Tynaarlo aanpassingen aan de Eisenbroeken in Tynaarlo (verbreden?) zodat fietsers hier veilig kunnen fietsen.

Leefbaar Gemeentebelangen is nog steeds voor de mogelijkheid van het in ere herstellen van Station Tynaarlo. Het daarnaast gelegen terrein van Wijk en Boerema is gesaneerd. Dit kan ingezet worden voor een paar honderd parkeerplaatsen en ruime fietsenstallingen. Dit zou Tynaarlo een volwaardig openbaar vervoervoorziening kunnen opleveren. Inwoners van Vries, Tynaarlo en Zuidlaren kunnen daarvan direct profiteren. Niet meer in de file richting Groningen. Nee, gewoon op fiets naar Tynaarlo.

Vliegveld Eelde

Groningen Airport Eelde is de trots van vele inwoners, zeker die in Eelde-Paterswolde. Niet elke dorp heeft een eigen regionale luchthaven.

Wij zijn geen aandeelhouder meer van de luchthaven, maar we zijn als gemeente wel het bevoegd gezag op het gebied van vergunningen en ruimtelijke ordening. Wij vinden dat er ruimte is voor ontwikkelingen op het vliegveld wanneer daarmee deze een bijdrage leveren aan de continuïteit, de bereikbaarheid, de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat van Tynaarlo. Maar wel in balans met de omgeving. We zijn geen voorstander van zware industrie met bijbehorende geluids- en milieuoverlast.

Daarnaast willen we ons inzetten op de realisatie van een OV-Hub ter hoogte van GAE, zodat Eelde-Paterswolde, maar ook Yde en Vries een betere busverbinding krijgen richting Groningen en Assen.

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Het behoud openbaar vervoer van een naar de kleine kernen om deze bereikbaar te houden.
- Het verbreden van het fietspad aan de Eisenbroeken
- Het weren van doorgaand vrachtverkeer door Zuidlaren

- Veilige fietspaden o.a. Donderen- Yde
- Vliegveld Eelde verder ontwikkelen in balans met de omgeving

Hoofdstuk 3: Economie

De lokale economie is de motor voor onze werkgelegenheid, welvaart en welzijn. Wij verwachten dat digitale en duurzame innovaties zorgen voor een andere en betere economie.

Leefbaar Gemeentebelangen is dan ook de mening toegedaan dat er een andere manier van produceren en organiseren nodig is. Dat kan door meer innovatie en samenwerking met ondernemers. Dit draagt bij aan de leefbaarheid van onze gemeente.

Onze samenleving drijft op het MKB. Het MKB is de motor van onze economie. Ook in Tynaarlo hebben we veel ondernemers. Deze ondernemers verdienen het om een ondersteunende, faciliterende gemeente te hebben als gesprekspartner, al dient de gemeente natuurlijk ook haar regelgevende taken uit te voeren. Wij hebben inmiddels één loket bij de gemeente waar ondernemers voor alle ondernemingsvragen terecht kunnen.

Ondernemen is mensenwerk en netwerken van ondernemers zijn van grote meerwaarde. Wij willen de komende periode gemeentelijke capaciteit inzetten voor het faciliteren van ondernemersnetwerken in de gemeente. Dat kan door het ondersteunen van ondernemersverenigingen, maar ook door het organiseren van bijeenkomsten voor verschillende doelgroepen. Zo leren ondernemers elkaar beter kennen en kunnen ze ook elkaar en de gemeente beter vinden.

In Zuidlaren is op verzoek van de ondernemers een BIZ opgericht, waar de gemeente een faciliterende rol heeft. Wanneer ondernemers in andere kernen met een initiatief komen, moet er ook capaciteit zijn om dit te faciliteren.

Recreatie en Toerisme

De gemeente Tynaarlo beschikt over mooie recreatieve voorzieningen die wij moeten koesteren. Ze zijn belangrijk voor werkgelegenheid en voor het MKB in onze gemeente. Wij gaan in gezamenlijk overleg met alle partijen die zich bezighouden met recreatie en toerisme, werken aan nieuwe kansen. Samen met de recreatie en toerisme ondernemers gaan we de "Groene Long" Tynaarlo nog beter op de kaart zetten. Wij willen graag dat zowel toeristen als eigen inwoners niet alleen optimaal kunnen genieten van de veelzijdigheid van onze dorpen en onze voorzieningen, maar ook van onze prachtige Zuidlaarder- en Paterswoldsemeer, de mooie bossen en natuurlijk het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa.

Aan de andere kant ziet Leefbaar Gemeentebelangen onder andere in Zeegse en Zeijen een aantal initiatieven ontstaan waarbij zowel particulieren als commerciële partijen in bestaande natuurgebieden een recreatiepark of recreatiewoningen willen realiseren of woningen steeds willen uitbouwen. Leefbaar Gemeentebelangen vindt dit een onwenselijke situatie en stelt zich kritisch en terughoudend op in deze ontwikkeling. Zeker daar waar het betekent dat bestaande natuurgebieden worden opgeofferd.

Het toerisme is een belangrijke tak in ons economisch model. Wij willen hierop actief beleid voeren en onze recreatiesector ondersteunen en inzetten op promotie van onze positie als groene long tussen Assen en Groningen.

Op dit moment bieden wij als Tynaarlo geen plekken aan voor het overnachten in campers, terwijl de recreatie met camperbussen een enorme vlucht heeft genomen. Het toeristisch bezoek van deze camperbezitters kan een impuls zijn voor onze lokale economie en biedt kansen voor onze ondernemers. Daarbij moeten we er wel voor waken dat nieuwe overnachtingsmogelijkheden niet ten koste gaan van onze Groene Long. Ontwikkelingen moeten passen binnen het groene karakter van onze gemeente

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Zuinig zijn op onze positie als Groene long tussen Groningen en Assen
- Geen medewerking verlenen aan nieuwe recreatieve (verblijfs)ontwikkelingen als dit betekent dat hier natuur voor moet worden opgeofferd.
- Station Tynaarlo op de kaart houden
- Centrum Eelde weer representatief en “in business” maken
- Centrum Zuidlaren verder realiseren van de plannen
- Centrum Vries verder verfraaien
- Goede en veilig bereikbare hoofdkernen met oog op ondernemers en bezoekers
- Het creëren van overnachtingsplekken voor camperbezitters

Hoofdstuk 4: Onderwijs

Het verzorgen van het openbare onderwijs is gedelegeerd naar Stichting Baasis. Als gemeente hebben wij de opdracht om het openbare basisonderwijs in onze gemeente in stand te houden en dat doen wij. Het besturen hiervan is overgedragen aan bovengenoemde stichting. In principe is de controle hierop neergelegd bij een Raad van Toezicht. De gemeenteraad benoemt de leden van de RvT op voordracht van de stichting.

Uiteraard gaat de Inspectie van het Onderwijs over de kwaliteit, maar als gemeente kunnen wij een faciliterende rol spelen op allerlei gebieden. Goede huisvesting is daar eentje van. Dat geldt ook voor het bijzonder onderwijs. Binnen een goede Lokale Onderwijs Agenda kunnen afspraken gemaakt worden in de volle breedte.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het huisvesten van de scholen, zowel de openbare als de bijzondere. Leefbaar Gemeentebelangen heeft ervoor gezorgd dat de krappe normen voor het huisvesten van scholen een beetje worden losgelaten. In de praktijk bleek namelijk dat na nieuwbouw van een school meteen weer moest worden bijgebouwd. Door ruimhartiger te zijn met toedelen van te bouwen vierkante meters, zitten scholen niet direct weer in verbouwings-stress.

De afgelopen jaren is er samen met scholen en allerlei hulpverlenende instanties gewerkt aan een Kindvisie. Daarmee hebben we gewerkt aan een zo optimaal mogelijke startpositie voor alle kinderen van 0 tot 13 jaar. Naast de Kindvisie is er ook een visie ontwikkeld op Kunst en Cultuur. Daarbij is de keuze gemaakt om hoog in te zetten op cultuureducatie.

In het kader van meer bewegen en het verhogen van de veiligheid van kinderen door een minimale zwemvaardigheid te bieden, zou moeten worden onderzocht of het schoolzwemmen weer geïntroduceerd kan worden. Belangrijke voorwaarden zijn dat de scholen hier achter staan, dat de werkdruk niet verhoogd wordt en dat de financiën hiervoor beschikbaar zijn. Bijvoorbeeld door een bijdrage vanuit Nij Begun.

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Doorgaan met nieuwe scholen/wijken niet te krap begroten (aantal leerlingen), en bij toekomstige projecten – zoals de vernieuwbouw van het schooltje en MFA De Zaandorre in Zuidlaarderveen – vanaf het begin voldoende ruimte inbouwen om toekomstige groei op te vangen. Zo verbinden we goed onderwijs aan de bredere leefbaarheid en ontwikkeling van onze dorpen
- Het cultuurbeleid met meer geld voor muziek/ cultuur voortzetten.
- Statushouders sneller laten integreren met onderwijs (taal)
- Zorgen dat jeugdhulp gezinshulp wordt. Problemen van kinderen niet onnodig medicaliseren en zorgen dat er geen oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van jeugdzorgindicaties.
- Schoolzwemmen weer terug voor alle kinderen

Hoofdstuk 5: Sport, cultuur en recreatie

'Waar sport appelleert aan het oergevoel van strijd en victorie, appelleert kunst en cultuur aan het gevoel van schoonheid en beschaving'.

Zowel sport als cultuur zijn belangrijk voor onze inwoners. We zijn trots op de impuls die we de afgelopen jaren hebben kunnen geven aan zowel sport als cultuur. Vooral op het gebied van cultuur hebben we nog een slag te maken.

Sport voor iedereen

Leefbaar Gemeentebelangen zet in op sport en samen bewegen op school, in de wijk en in verenigingsverband en wil het sporten voor iedereen toegankelijk houden. Hiervoor moet structureel meer geld voor worden gereserveerd voor o.a. Jeugd- Sport en Cultuurfonds, Meedoenregeling 18+ en Stichting Leergeld. Het is belangrijk om als gemeente een transparant investeringsbeleid te voeren waarmee sportverenigingen gelijkwaardig bediend worden op basis van objectieve feiten en behoefte. Dit geldt voor zowel bestaande sportverenigingen als opkomende sporten.

Onze maatregelen

Vrijwel alle sportaccommodaties zijn de afgelopen jaren up-to-date gebracht en duurzaam gerenoveerd. De uurtarieven voor sportaccommodaties zijn inmiddels herzien. Een bloeiend en toegankelijk gezond en sportief leven kan niet altijd samengaan met kostenneutrale begrotingen of bezuinigingsdoelstellingen. Leefbaar Gemeentebelangen wil dat de sport toegankelijk blijft voor iedereen en vindt dat de tarieven niet te veel mogen stijgen. Het is een investering in de samenleving en de gezondheid van mensen om sport breed toegankelijk te houden.

Gehandicaptensport heeft een breed karakter en is van toepassing op elke vorm van handicap bij personen met een visuele en/of auditieve, motorische of verstandelijke beperking. In de gemeente Tynaarlo moet eenieder kunnen deelnemen aan gehandicaptensport zowel op amateur- als op topniveau.

Sportpleinen: Gezond leven is belangrijk en daar hoort bewegen ook bij. Voor veel mensen uit de wijk is de stap naar een sportschool groot. Op fitnesspleinen kunnen ze gratis sporten. Fitnesspleinen hebben dezelfde soort fitnesstoestellen zoals je deze tegenkomt in de sportschool, maar dan werken ze niet op elektriciteit. Variërend van cardio-apparaten als crosstrainers, step- en roeiapparaten, fietsen tot kracht toestellen. Wij stellen voor gelden beschikbaar te stellen voor de realisatie. Sportscholen of sportverenigingen in de gemeente nodigen we uit om sportintroductielessen te laten geven op deze pleinen. Daarna moeten de pleinen 'selfsupporting' worden door ze te laten exploiteren door sportscholen of sportverenigingen.

Wij zien ook dat nieuwe takken van sport zich ontwikkelen. Denk bijvoorbeeld aan survivalruns. Wij denken dat dit goed aan te leggen is in de groene natuur die onze dorpen omringt. Wij zouden daar ook extra geld voor willen uittrekken om dat de komende periode te ontwikkelen.

Cultuur

Cultuur deel je. Cultuur beleef je met anderen. Cultuur is van ons allemaal. Dat vraagt om een infrastructuur waarin mensen cultuur kunnen delen, zoals podia, ateliers, musea, theaters, centra voor de kunsten, bibliotheken en festivals. Juist wij als lokale partij omarmen het brede culturele en sportieve aanbod aan evenementen dat Tynaarlo zo rijk maakt. Waar zouden we zijn zonder de Zuidlaardermarkt, het corso, het koepeltjesfestival, de Eelder jaarmarkt, de kermis om er maar een paar te noemen. Musea als DM de Buitenplaats, De Wachter, het Internationale Klompenmuseum, Museum Vosbergen worden allen gerund met hulp van vele vrijwilligers, die zich met hart en ziel inzetten voor "hun" museum.

Het afgelopen jaar hebben we de visie "De magie van Kunst en Cultuur" vastgesteld. Deze cultuurvisie is geschreven met inwoners en alle relevante cultuurclubs die we rijk zijn. Daarin staat onder meer de wens beschreven dat in de drie hoofdkernen een cultuurhuis zal komen, die de ontmoeting tussen inwoners en alles wat er cultureel te beleven valt mogelijk maakt. In samenspraak met de inwoners is er een plan gemaakt voor een cultuur- of ontmoetingshuis voor Vries, Eelde-Paterswolde en Zuidlaren. Deze drie voorzieningen moeten het kloppend hart worden van de drie grote kernen en zelfs van meerwaarde zijn voor de kleinere dorpen eromheen. Een volwaardige bibliotheek in elk huis, een zaal of theater voor optredens zoals schoolmusicals, toneel en muziekuivoeringen. Duurzaam, energiezuinig en toegankelijk.

Museum De Buitenplaats is gehuisvest in een architectonisch prachtig gebouw in het centrum van Eelde, direct naast de Dorpskerk. Het Nijsinghuis is inmiddels onderdeel van dit museum geworden. Dit vertegenwoordigt een grote historische en kunstzinnige waarde voor onze gemeente en verdient dus onze steun.

Het Internationale Klompenmuseum ambieert een plek in het centrum van het dorp. Het verplaatsen van het Internationale Klompenmuseum naar het centrum van Eelde naast de Buitenplaats vinden wij een kans voor beide musea, voor de dorpsontwikkeling en voor de bevordering van het toerisme. Wij vinden echter wel dat een haalbaarheidsonderzoek moet uitwijzen of deze droom ook enig realiteitsgehalte heeft. Dat de gemeente bijdraagt vinden wij prima, maar uiteindelijk moet een museum ook deels de eigen broek kunnen ophouden.

Er zijn diverse zeer betrokken historische verenigingen actief binnen onze gemeente. Wij willen historische verenigingen meer betrekken bij (lokale) initiatieven. Kennis, kunde en enthousiasme is aanwezig. Een goed voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld 'Ol Eel' bij de nieuwbouw Groote Veen. Goed bezochte lezingen met archeologische opgravingen. Zou ook kunnen in Ter Borch. Vries-Zuid, Laarhove etc. dit vergroot in onze ogen de verbondenheid in en met de wijk of het dorp. Daarnaast zouden historische verenigingen ook een belangrijke rol kunnen verrichten (in het voorwerk) van cultuurhistorisch onderzoek bij nieuw- of verbouwprojecten.

Basisvoorzieningen

Leefbaar Gemeentebelangen ziet o.a. als basisvoorzieningen in onze gemeente de 3 zwembaden, sporthallen en sportvelden en 3 bibliotheken. Al deze voorzieningen dienen wat ons betreft in stand te worden gehouden. Daarnaast zien wij drie cultuurhuizen of dorpshuizen in de drie grote kernen als basisvoorziening. In de kleine kernen zien wij graag een centraal dorpshuis of café waar ontmoeting (voor jong en oud) mogelijk is, maar dan moet in die kern wel ruimte zijn hiervoor.

In elke kern zouden beweegparken en goede speelvoorzieningen moeten zijn. Met speelvoorziening bedoelen wij meer dan een wipkip en een glijbaantje voor de allerkleinsten. Zeker in de grotere kernen zou ook voor de wat oudere jeugd wat te spelen/ bewegen moeten zijn. Een skatebaan, basketbalveld, een tokkelbaan horen beslist bij onze wensen.

Ruimte voor nieuwe initiatieven

Tynaarlo kent een rijk sociaal en cultureel leven, maar tijden veranderen en daarom willen we ruimte bieden aan nieuwe initiatieven. Wat bijvoorbeeld zal veranderen, is het afsteken van vuurwerk tijdens de jaarwisseling. Naar verwachting komt er wetgeving die dit gaat verbieden. Dat vraagt wel om een alternatief, want zowel jeugd als volwassenen zoekt elkaar graag op tijdens de jaarwisseling. Het carbidshieten is al in ere hersteld de laatste jaren en wordt een steeds groter gebeuren. Maar dat stopt rond een uur of 6. Wat doen we daarna? Om buurten de gelegenheid te bieden de jaarwisseling samen te vieren en daarmee een sociale nieuwe traditie als buurt te starten, stellen wij voor om buurtteams hierin financieel iets te ondersteunen met een subsidie. Dit zou kunnen uit het Leefbaarheidsfonds.

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Het behouden of nieuw bouwen van 3 Dorpshuizen of cultuurhuizen in Eelde-Paterswolde, Vries en Zuidlaren.
- Uitbreiding van de beweegparken (in grotere kernen) en toevoegen speeltoestellen voor oudere jeugd (ook in kleine kernen)
- Het ontwikkelen van buitensportmogelijkheden nieuwe stijl, zoals een survivalrun parcours;
- Een kunstgrasveld voor VAKO
- Het realiseren van verlichting in beweegparken in zodat het veilig is ook in donkere maanden
- De bibliotheken integreren in dorpshuizen of cultuurhuizen/ bibliobus
- Het behouden van betaalbare sport voor jong en oud
- Het continueren van een goede financiële oplossing voor Jeugdsozen in onze gemeente.
- Het koppelen van sport/ cultuur/ sociaal Domein -> sociale teams leiden tot richting sport en cultuur in het kader van eenzaamheidsbestrijding
- Het stimuleren van het maken van korte of langere ommetjes, waarbij geregeld bankjes staan om even uit te rusten. Zo zou er ook in de Onlanden nog een bankje bij mogen.
- Subsidie uit het Leefbaarheidsfonds voor buurtinitiatieven voor nieuwe feesten, bijvoorbeeld rond de jaarwisseling.

Hoofdstuk 6: Sociaal Domein

Het Sociaal Domein blijft, net als bij veel andere gemeenten, een “zorgenkindje”. Verreweg het grootste deel van de totale gemeentelijke begroting wordt besteed aan het Sociaal Domein. Enerzijds zien we een toename aan WMO- en Jeugdhulp uitgaven. Jarenlange landelijke bezuinigingen anderzijds maken dat er jaarlijks een begrotingstekort is van tussen de twee en drie miljoen euro. Dit wordt aangevuld door lagere opbouw van reserves of door te korten op uitgaven op andere domeinen. Logischerwijs verlaagt dit vervolgens het totale voorzieningenniveau, en dus de leefbaarheid, op alle andere domeinen.

Voor Leefbaar Gemeentebelangen staat voorop dat we niet willen dat er gekort wordt op de mensen die van een financieel minimum moeten rondkomen. Zij verdienen onze ondersteuning waar mogelijk en onvoorwaardelijk.

Eigen kracht = eigen regie = zelfredzaamheid

Hoewel recht op de voorzieningen binnen het sociaal domein een groot goed is, en op sommige momenten onvermijdelijk, zijn mensen deze voorzieningen in toenemende mate ook als een vanzelfsprekendheid gaan zien. Op het moment dat het even niet meer gaat, zet je “professionele ondersteuning” in.

De uitgaven nemen hiermee toe en de landelijke vergoeding hiervoor is al jaren niet meer toereikend. Leefbaar Gemeentebelangen wil iets doen aan deze vanzelfsprekendheid. Los van het feit dat het niet vanzelfsprekend mag zijn, werkt het ook niet. De gedachte dat een zorgprofessional het “probleem wel oplost” creëert namelijk een situatie van (onbewuste) afhankelijkheid. Het gezin of systeem om de zorgvrager heen ervaart in steeds mindere mate een eigen rol en /of verantwoordelijkheid voor een structurele oplossing. Het voedt het systeem dat mensen minder invloed hebben op de eigen situatie en minder eigen regie nemen.

Een zorgprofessional is maar een passant. Hij of zij vertrekt weer als het goed (genoeg) gaat. De zorgvrager of het gezin of systeem om die persoon heen dienen de regie op het eigen positieve welbevinden zelf aan te kunnen. Hier moeten ze echter dan wel in toegerust zijn. Om het bijvoorbeeld meer praktisch te maken, zijn ouders primair verantwoordelijk voor de zorg voor hun kind. Een indicatie wordt echter afgegeven op naam van een kind. Leefbaar Gemeentebelangen zou dit anders willen zien. Om de ouders hier meer bij te betrekken zou het wenselijker zijn een indicatie af te geven op naam van de ouder/verzorger en willen wij in het vervolg liever spreken van gezinshulp i.p.v. jeugdhulp.

Huishoudelijke hulp

Na de invoering van het abonnementstarief op de huishoudelijke hulp, zijn zowel de kosten voor de gemeente als de wachtlijsten hiervoor sterk gestegen. Als gevolg hiervan wachten veel mensen die deze hulp wel echt nodig hebben, nu soms heel erg lang op hulp thuis. In afwachting van verstandig beleid door het Rijk, namelijk het afschaffen van deze regel, vinden wij het een goed idee dat de gemeente alles in het werk stelt om mensen toch te kunnen helpen. Als dat de inschakeling van commerciële bedrijven is, dan vinden wij dit geen ideale oplossing, maar toch verstandig.

Voorkomen vechtscheidingen

Als speerpunt wil Leefbaar Gemeentebelangen gericht inzetten op het voorkomen van complexe echtscheidingen (met ernstige conflicten) en vechtscheidingen. Zo'n 15% van alle echtscheidingen mondt hier helaas op uit. De gevolgen voor de betrokken kinderen zijn desastreus. Zowel op de korte als op lange termijn.

Stimulering naar werk en inkomen

Met de invoering van de Participatiewet heeft de regering de regelingen in de sociale zekerheid op zijn kop gezet. Kerngedachte achter deze wet is dat werken voor je inkomen een plicht is voor iedereen. Dat is een mooie gedachte, vindt ook Leefbaar Gemeentebelangen. In de praktijk is het voor kwetsbaren in onze samenleving niet zo gemakkelijk om betaald werk te vinden bij een werkgever. We zien dat een werkvoorzieningsschap als WPDA het zwaar heeft en dat op papier alles mooier lijkt dan het in de praktijk is.

Wij vinden dat de gemeente zich krachtig moet inspannen om samen met allerlei partners concrete oplossingen te bieden voor mensen met een afstand tot betaald werk. De gemeente moet bijvoorbeeld meer mensen in dienst nemen. Ook zouden we moeten kijken hoe we onder meer groenvoorziening, afvalverwerking en circulaire economie met deze doelgroep beter kunnen verbinden.

Er moet ook gekeken worden waar in de (mantel)zorg mogelijkheden geboden kunnen worden. Nu wordt er te veel vanuit gegaan dat vrijwillige mantelzorgers de concrete zorg voor iemand wel oppakken en er te weinig betaald personeel in de instelling rondloopt. Dit is in feite een structurele misvatting. Vrijwilligers kunnen het werk van de professionals aanvullen, maar het kan nooit in de plaats van betaald werk komen. Hier liggen talloze mogelijkheden om samen tot oplossingen te komen.

Ook zien wij dat er genoeg bedrijven binnen Tynaarlo werkplekken willen bieden aan mensen uit de kaartenbak van WPDA, maar dat op een of andere manier te weinig namen aan plekken worden gekoppeld. Wij vinden dat hier een betere samenwerking moet worden georganiseerd.

Helpen het zelf te doen/Lotgenotencontact

Volgens Leefbaar Gemeentebelangen dient er meer beroep gedaan te worden op het stuk eigen regie van de zorgvrager én haar omgeving. Om dit mogelijk te maken wil Leefbaar Gemeentebelangen dat er zowel binnen beleid als uitvoering actief gebruikgemaakt wordt van lotgenotencontacten. De kracht die vanuit dit soort contacten uitgaat is bewezen krachtiger en succesvoller dan individuele contacten met een professional.

Inzet van ervaringsdeskundigen

Leefbaar Gemeentebelangen vindt de inzet van ervaringsdeskundigen, zowel in het opstellen van beleid als in de uitvoering van groot belang. Wij willen hiermee beter aandacht creëren voor en herkenning geven aan verborgen leed en trauma's waar vele inwoners mee kampen.

Vanuit schuld en/of schaamte wordt hier niet of nauwelijks over gesproken. De drempel dit bespreekbaar te maken in de omgeving of bij hulpverleners is veel te vaak veel te groot. Veelal is er sprake van handelingsverlegenheid bij hulpverleners. Door stigma's blijven onderwerpen niet of te weinig besproken. Dit maakt dat inwoners zich niet gehoord en gezien voelen. Tegelijkertijd wordt dit in het dagelijks leven wel regelmatig geuit in (onbedoelde) negatieve signalen. Denk hierbij aan: eenzaamheid, roekeloosheid, overmatig drank/drugsgebruik, depressies, criminaliteit, grensoverschrijdend gedrag, etc.

Leefbaar Gemeentebelangen wil komen tot een aantal thema's binnen het sociaal domein waar gedurende een bepaalde periode op breed vlak extra aandacht aan besteed wordt. Denk hierbij aan thema's als: psychiatrische aandoeningen, eenzaamheid/uitsluiting, seksueel geweld, pesten, etc.

Samen met lotgenoten en/of ervaringsdeskundigen willen wij komen tot een invulling hoe het betreffende thema aan te kaarten en hier mee om te gaan.

Leefbaar Gemeentebelangen is ervan overtuigd dat op het moment dat zaken genormaliseerd worden door erover te praten, het stigma vermindert. Op het moment dat mensen (h)erkenning ervaren in hun verborgen leed, is de kans op een positiever, gelukkiger en gezonder leven vele malen groter.

Resultaatgericht indiceren vs het voorliggende veld

Vooropgesteld: Leefbaar Gemeentebelangen is geen fan van de marktwerking in de zorg. Nog steeds zouden wij dit het liefst helemaal zien verdwijnen. Het is echter wel het systeem waar wij het nu mee moeten doen. Landelijke en regionale samenwerkingsafspraken liggen hieraan ten grondslag.

De gemeente Tynaarlo koopt samen met de andere gemeenten in Drents verband een breed hulpverleningsaanbod in. Het gaat hier om een zogenaamd resultaatgericht indiceren. Met andere woorden, er wordt ingekocht op hetgeen behaald zou moeten worden. In de uitvoering zijn echter geen voorwaarden opgenomen. Zo bestaan er bijvoorbeeld geen prestatieafspraken. Met andere woorden: ook als een hulpverleningstraject niet succesvol is gebleken moet het volledig ingekochte bedrag aan de zorgverlener uitbetaald worden.

Leefbaar Gemeentebelangen wil zich hard maken voor een systeem waarbij bijvoorbeeld 75% voor inzet wordt uitbetaald; waarbij de overige 25% na behalen van het resultaat wordt overgemaakt.

Voor Leefbaar Gemeentebelangen was (en is) het van belang dat er meer ingezet wordt op het zogenaamde "voorliggende veld". Dit voorliggende veld staat voor het totaal aan algemene voorzieningen dat beschikbaar is in een dorp of gemeente. Het gaat dus om alle voorzieningen voor (hulp)vragen zonder indicatie (welzijnsorganisaties; dorpshuizen, vrijwilligerswerk, bibliotheken, etc.).

Landelijk gezien voeren gemeenten ongeveer 16% van dit voorliggende veld uit in eigen beheer (tegenover 84% geïndiceerd). In Tynaarlo was dit 2% (tegenover 98% geïndiceerd).

Leefbaar Gemeentebelangen ziet dat hier de afgelopen jaren een positieve verschuiving in gekomen is (kijkend naar bijvoorbeeld de Kind- en Jeugdvisie 2025-2032 en het Accommodatiebeleid). De komende jaren wil Leefbaar Gemeentebelangen verder inzetten op

de verbinding van de “bakstenen” met de inhoud. Waarbij ontmoeten, delen en samendoen speerpunten zijn.

Een sterke voorziening in het dorp als sociale basis

Wij vinden het belangrijk dat er in Vries, en waar mogelijk ook in andere kernen van de gemeente, een toegankelijke en voorliggende voorziening is waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, meedoen en zich kunnen ontwikkelen. Een plek die uitnodigt tot vrijwillige inzet, waar duurzaamheid en een groene leefstijl worden gestimuleerd. Hiermee bouwen we aan een sterke sociale basis en een vitale gemeenschap, waarin iedereen telt en naar eigen kunnen bijdraagt. Dit is van groot belang om leefbaarheid te behouden en te voorkomen dat de zorg vastloopt. Plaats de Wereld is zo'n plek en het vraagt om navolging in andere kernen.

Monitoring/open data

Uit eerdere kritische vragen van Leefbaar Gemeentebelangen is gebleken dat de gemeente niet inzichtelijk heeft en kan maken hoe vaak bepaalde hulpverleningstrajecten ingezet worden en in welke wijken of dorpen.

Leefbaar Gemeentebelangen wil inzetten op een systeem waarbij dit wel mogelijk is. Dit maakt namelijk dat er aan de voorkant (zowel beleidsmatig als qua uitvoering in het voorliggende veld) veel gericht ingezet kan worden op bijvoorbeeld preventie of een gezamenlijke aanpak.

Falende en tekortschietende zorg

Hoewel verreweg de meeste zorginstellingen en zorgverleners hun werk vol passie en betrokkenheid uitvoeren, zijn er helaas ook rotte appels. Organisaties en zorgverleners die misbruik maken van het oerwoud aan regels en indicaties puur voor eigen financieel gewin. Controle hierop blijkt in de praktijk zeer mager en moeilijk te organiseren

Met succes heeft Leefbaar Gemeentebelangen meerdere malen opgetreden tegen deze malafide personen/organisaties. Maar ook door zorg op te nemen in de Bibob-verordening als risicobranche.

Leefbaar Gemeentebelangen wil vaker en structureel inzet van (tussentijdse) controle op zorginstellingen en -verleners.

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Extra ambtelijke capaciteit om zorgfraude op te sporen
- Versterken van laagdrempelige voorzieningen in de dorpen als “voorliggend veld”
- Betere data over resultaten van geleverde zorg
- Betere data over welke zorg is verleend
- Meer inzet van ervaringsdeskundigheid
- Betere samenwerking tussen ondernemers die mensen zoeken en WPDA die mensen in de kaartenbak heeft
- Gerichte inzet op voorkoming van vechtscheidingen

Hoofdstuk 7: Volksgezondheid en milieu

Klimaatdoelstellingen en klimaatadaptie

Ons klimaat verandert. Lange perioden van droogte en warmte worden steeds vaker afgewisseld met erg natte periodes. Tekorten aan water worden opgevolgd door perioden van wateroverlast. Deze veranderingen zijn het gevolg van de opwarming van de aarde en zijn deels niet meer terug te draaien. Onze belangrijkste taak is het verder voorkomen van klimaatveranderingen door ons te verbinden aan de klimaatdoelstellingen. Aan de andere kant zullen we moeten leren omgaan met de gevolgen ervan, 'klimaatadaptie'. We ontkomen er als gemeente Tynaarlo niet aan om 'klimaatadaptie' als belangrijke opdracht te zien. Het voorkomen van verdere klimaatproblemen (realisatie van **klimaatdoelstellingen**), maar ook het aanpassen aan niet meer terug te draaien klimaatveranderingen (**klimaatadaptie**) is een belangrijk onderwerp in ons verkiezingsprogramma.

Voor Leefbaar Gemeentebelangen zijn hierin een aantal thema's belangrijk

Tynaarlo als Groene Long

Gemeente Tynaarlo is de groene long tussen de steden Assen en Groningen. Het behoud van het groen is niet alleen toeristisch maar ook voor welzijn van onze omgeving van groot belang. De kleur Groen dient dus in grote mate te zien te zijn in onze omgeving (natuur, dorp en overgang daartussen).

Voor wat betreft de functie van Groene Long hanteren we drie uitgangspunten:

Groen vervangt Groen

Het groen van Tynaarlo moet zoveel mogelijk worden behouden. Als er groen moet worden gekapt zal dit vervangen moeten worden door aanplant van nieuw groen in de gemeente. Dan kijken we niet naar boom-voor-boom, maar naar de CO₂ opname capaciteit van bomen. Uitgangspunt is dat daarbij dan de CO₂ opname capaciteit van het groen in Tynaarlo moet toenemen.

Leefbaar Gemeentebelangen vindt dat we uitermate terughoudend moeten zijn in de kap van bomen die beeldbepalend zijn voor de gemeente. Trots op ons Groen is hierin een belangrijke overweging.

Groen gaat voor grijs

Belangrijke zichtlijnen of landschappelijk architectuur moet een groene uitstraling behouden. Ons uitzicht moet zo weinig als mogelijk worden veranderd door landschappelijk versturende elementen (zoals bijvoorbeeld windmolens).

Groen hoort bij grijs

Bouwplannen dienen maximaal aandacht te hebben voor het Groen. Dit betekent dat voldoende aanplant van natuur moet worden meegenomen in de plannen. Voor bestaande bouw zal het inpassen van groen maximaal worden gestimuleerd en zal de gemeente daarin zelf ook zoveel mogelijk een voorbeeldfunctie gaan vervullen.

De effecten van groen op het stressniveau van mensen en hoe buurtgroen kan bijdragen aan de sociale contacten en maatschappelijke betrokkenheid van de buurtbewoners is Leefbaar Gemeentebelangen duidelijk. Activiteiten in dorpen en wijken waar onze inwoners zelf hun leefomgeving ter hand willen nemen, zullen we dan ook toejuichen en willen we faciliteren.

Samenwerking met de boeren

Onze groene omgeving wordt voor een flink deel medebepaald door onze boeren. Zij bewerken het land en kunnen mede vormgeven aan de belangrijke functie van onze groene long. Wij werken dan ook graag met hen samen. Wij denken dat we vooral in gesprek moeten blijven en moeten proberen om samen tot oplossingen te komen die voor iedereen gunstig zijn.

Wij zien graag een natuur inclusieve landbouw, waarbij de biodiversiteit weer wordt vergroot. We vinden dat we in een aantal gevallen te ver zijn doorgeschoten en in feite een agrarische industrie hebben gecreëerd. Graag zien wij weer bloeiende akkerranden, terugkeer van weidevogels en herstel van natuurlijke beekdalen, die van oorsprong ons prachtige Tynaarlo vormgaven. We zien dat een aantal boeren, vaak gezamenlijk bijvoorbeeld in een Boeremarke, al probeert werkelijk inhoud te geven aan dit streven.

Wij geven de voorkeur aan de productie van voedsel boven de sierteelt. Juist voor de sierteelt zijn veel gewasbeschermingsmiddelen nodig en we zien dit graag gereduceerd met het oog op de gezondheid van onze inwoners. Ook hier is het overleg met de boeren in onze ogen essentieel. Oplossingen vinden we samen!

Mono-vergisters op boerderijen kunnen ervoor zorgen dat er een kleinschalige kringloop wordt gecreëerd en dat vervoersbewegingen worden gereduceerd. Daken van stallen kunnen worden vol gelegd met zonnepanelen, zodat het bedrijf en omliggende woningen, misschien zelfs het hele dorp van hernieuwbare elektriciteit kan worden voorzien.

Ook zien wij graag de terugkeer of het herstel van houtwallen in het landschap. We begrijpen dat ze vaak zijn verdwenen om zo met grote tractoren het land te kunnen bewerken, maar in onze ogen zou het behoud van de coulissen in het landschap juist kunnen bijdragen aan meer biodiversiteit (een schuilplaats voor dieren die in het wild leven) en voor meer comfort voor de dieren die gehouden worden (schaduw op warme dagen).

CO2-reductie

Een minimaal behoud van het Groen in de gemeente maar zeker een uitbreiding daarvan, verhoogt de opname van CO2 uit de lucht. Dat is essentieel maar niet voldoende om de klimaatdoelstellingen te halen. We zullen dus met z'n allen minder CO2 moeten uitstoten.

Het reduceren van onze CO2-uitstoot is geen gemakkelijke, maar wel een noodzakelijke opdracht. Deze opdracht hebben we zowel als individu als gezamenlijk uit te voeren en eigenlijk bestaat deze opdracht uit drie elementen die we gelijktijdig zullen moeten oplossen:

Opwekken duurzame energie

Alle gemeente in Nederland zijn verplicht in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) om duurzame energie op te wekken. Uiteraard volgen we deze richtlijnen, maar als

Leefbaar Gemeentebelangen vinden we dat de oplossingen voor Tynaarlo vooral ook realistisch moeten zijn.

Als Leefbaar Gemeentebelangen gaan we daarbij uit van de volgende uitgangspunten:

Duurzaam energie opwekken is een collectieve verantwoordelijkheid

De RES nodigt onze gemeente uit op collectieve basis een reële bijdrage te leveren aan het doel dat gesteld is, namelijk in 2030 landelijk bijna 50% van onze energie duurzaam op te wekken.

Door de heldere maar vooral ook ambitieuze doelstelling (50% duurzaam opgewekte energie in 2030) zal de gemeente Tynaarlo in de komende vier jaar alles in het werk moeten stellen om collectieve opwek van duurzame energie te realiseren.

Duurzaam energie opwekken is een individuele verantwoordelijkheid

Collectief zal de gemeente Tynaarlo zijn verantwoordelijkheid moeten nemen. Daarnaast zal er ook van de inwoners van Tynaarlo een belangrijke bijdrage worden gevraagd. Eigenaren van bestaande woningen zullen moeten worden geholpen en gestimuleerd om eigen energie op te wekken.

Het individueel opwekken van energie kan uitmonden in de oprichting van een energie coöperatie van inwoners die gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen in de duurzame opwek van energie. De gemeente zal hierin een stimulerende en faciliterende rol moeten spelen.

Duurzaam energie opwekken moet verantwoord plaatsvinden

Duurzaam energie opwekken gebeurt nu voornamelijk door middel van zonnepanelen en windmolens. Voor wat betreft het collectief opwekken van duurzame energie geeft Leefbaar Gemeentebelangen de voorkeur aan zonneparken en zon-op-het-dak. We kiezen bewust niet voor het plaatsen van grote windturbines. Kleine windturbines (max. 15 meter) vindt Leefbaar Gemeentebelangen wel een goede oplossing, mits dit niet leidt tot overlast bij omwonenden.

De ontwikkeling van een zonnepark of zonneparken in het gebied boven en onder industrieterrein De Vriezerbrug vinden we een goede oplossing om aan onze doelstellingen te voldoen. Wel onder een aantal voorwaarden zoals in goede samenwerking met de boeren in dat gebied, zorgvuldige inpassing in overleg met aanwonenden. Ook vinden we het belangrijk dat eventuele opbrengsten van deze zonneparken ook deels ten goede komen aan onze inwoners.

Beperken van de vraag naar energie

De klimaatdoelstellingen zullen niet worden gerealiseerd als we niet significant onze vraag naar energie verlagen. We moeten met z'n allen veel minder energie gaan gebruiken. Gemeente Tynaarlo zou initiatieven moeten stimuleren en steunen die bijdragen aan het verlagen van ons energieverbruik. Dat kan op diverse manieren, waarbij voorlichting en stimulering de voornaamste lijken te zijn. We zijn blij dat het college succesvol heeft gelobbyd voor deelname aan Nij Begun en de bijbehorende 'maatregel 29' subsidiegelden. Hierdoor kunnen veel inwoners een flinke slag slaan in het isoleren van hun woning. Leefbaar Gemeentebelangen houdt een vinger aan de pols als het gaat om informeren en helpen van mensen die deze regeling het hardst nodig hebben.

Efficiënt gebruik van onze energie

Het uiteindelijke doel is geen gebruik meer te maken van fossiele brandstoffen en dan met name aardgas. Helaas gaat dat niet zonder slag of stoot en zullen verstandige keuzes moeten

worden gemaakt. Oudere huizen zullen eerst zoveel mogelijk geschikt moeten worden gemaakt om verwarmd te kunnen worden met duurzame elektriciteit. De stap om eerst te isoleren kan niet worden overgeslagen.

In onze groene long is schone lucht een essentiële voorwaarde. Dit betekent dat we als gemeente eisen moeten stellen aan het verwarmen met het stoken van hout. Niet alleen biomassacentrales die gebruik maken van houtige biomassa, maar ook houtkachels en openhaarden vervuilen de lucht. De gemeente heeft hierin een belangrijke taak om aandacht te vragen voor het verantwoord gebruik van houtstook. Tegelijkertijd moeten we oog hebben voor inwoners die door energiearmoede genoodzaakt zijn om met hout te verwarmen. Het is belangrijk dat we hen ondersteunen bij het vinden van duurzamere, betaalbare alternatieven. Zo werken we aan schonere lucht, zonder de menselijke kant uit het oog te verliezen.

Biodiversiteit

Met berichten in de krant over bevers, otters en zelfs een zeehond in de Onlanden lijkt het alsof het goed is gesteld met de biodiversiteit in onze gemeente. Maar veel dier- en plantensoorten verminderen in aantallen doordat leefgebieden minder geschikt worden. Leefbaar Gemeentebelangen zal zich inzetten de leefgebieden te verbeteren.

Leefbaar Gemeentebelangen wil de biodiversiteit in dorpen en wijken behouden en bevorderen en zal de inwoners van Tynaarlo stimuleren hier mede invulling aan te geven. Leefbaar Gemeentebelangen zal vrijwilligersprojecten die bijdragen aan herstel en behoud van de biodiversiteit ondersteunen.

Circulaire economie

We hebben een lange geschiedenis achter ons waar we maar weg gooiden wat we niet meer nodig hadden. Als samenleving creëren we op die manier een enorme afvalberg, een afvalberg die zich al haast niet meer lijkt te laten oplossen.

Gebruik producten zo lang mogelijk

Soms gooien we producten weg die het niet meer doen, terwijl ze vrij gemakkelijk kunnen worden gerepareerd. We moeten stimuleren dat het weggoeien van producten zo lang als mogelijk wordt uitgesteld. Veelal helpt een kleine reparatie bijvoorbeeld al om een product een langere levensduur te geven. Inmiddels hebben we florerende repair-café's waar inwoners gratis spullen kunnen laten repareren. Ook Pandora 2020 is een prachtig voorbeeld. Waar nodig moet de gemeente dit ondersteunen.

Geef ongebruikte producten een nieuwe bestemming of eigenaar

Onze afvalverwerking is dermate goed ingeregeld dat het heel makkelijk is om producten weg te gooien. Dat geldt ook veel voor producten die helemaal nog niet weggegooid hoeven te worden. De Gemeente Tynaarlo zou moeten stimuleren om producten die nog door een ander gebruikt kunnen worden op een eenvoudige manier bij een nieuwe eigenaar te krijgen. Op die manier krijgt zo'n product een tweede leven.

De kleding- en speelgoedbeurzen in het dorpshuis van Eelde-Paterswolde zijn een goed voorbeeld van circulariteit.

Zorg dat afgedankte producten in een zo duurzaam mogelijk verwerkingsproces komen

De grijze en groene containers zijn een gewillig monster. Producten zouden in het juiste afvalverwerkingsproces moeten komen, waardoor de energie die nodig is om het in een juist vorm om te zetten zo laag mogelijk is.

Stimuleer gebruik van regionale producten

Regionale producten kennen een zeer beperkte reistijd en daarmee een lage CO₂ uitstoot. Gemeente Tynaarlo zou moeten stimuleren dat producten die op een logische wijze (dat wil zeggen: met een beperkt gebruik van brandstoffen en grondstoffen) worden geproduceerd, maar ook dat die hun weg vinden naar de consumenten in de gemeente. Het organiseren van een frequent georganiseerde markt met louter streekproducten zou een voorbeeld kunnen zijn.

Watermanagement

De klimaatadaptie vraagt dat we verantwoord omgaan met ons water. Dat betekent dat we in tijden van wateroverlast zoveel mogelijk water moeten zien te bergen voor droge tijden. Leefbaar Gemeentebelangen vindt dat er eisen gesteld moeten worden aan bouwprojecten. Bouwprojecten moeten ervoor zorgen dat zij oplossingen implementeren voor het opvangen, opslaan en hergebruiken van regenwater. Voor bestaande bouw geldt dat de gemeente hetzelfde moet stimuleren.

Maatregelen die voorkomen dat we tuinen besproeien en toiletten doorspoelen met drinkwater moeten worden genomen, zowel op gemeentelijk niveau als op niveau van de inwoners van de gemeente.

Samenwerking inwoners en overheid

Leefbaar Gemeentebelangen gaat uit van vrijwillige participatie in de klimaatadaptie en realisatie van de klimaatdoelstellingen. Van dwang kan geen sprake zijn, wel van stimuleren en faciliteren. De gemeente moet inwoners actief bijstaan met raad en advies, kan initiatiefnemers en inwoners bij elkaar brengen, kan stimuleren en verleiden en inwoners uitnodigen. De landelijke financieringsregelingen zijn leidend. Ook de extra gelden die ons via Nij Begun bereiken kunnen hiervoor goed worden ingezet.

Als partij willen we vooral inzetten op het positief benaderen van de hierbij noodzakelijke gedragsverandering. We nemen niets af, maar stimuleren om het anders te doen. Een actie zoals "iedereen doet wat", waarbij allerlei inbreng in de etalage komt, kan bijdragen aan de noodzakelijke gedragsverandering.

Speelse vormen van interactie waarin inwoners worden uitgedaagd om mee te denken met de uitdagingen op gebied van klimaatadaptie en realisatie van klimaatdoelstellingen moeten worden gebruikt. Juist op dit onderwerp zal een veel actievere rol van de gemeente worden gevraagd.

Belangrijk in de klimaatadaptie en realisatie van de klimaatdoelstellingen is de rol van de jeugd. Op geen enkel ander thema is de rol van de jeugd zo belangrijk als deze. Het gaat tenslotte om de zekerstelling van hun toekomst. Dat betekent dat in het informeren, stimuleren en faciliteren een essentiële maar vooral actieve rol moet zijn weggelegd voor de jeugd.

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Het realiseren van zonneparken, die rendement opleveren qua duurzame energie, maar ook zorgen voor een financieel rendement voor de gemeente. Dat geld gebruiken we om onze sociale doelen te realiseren. Lokaal eigenaarschap, biodiversiteit en inpassing in de omgeving zijn voorwaarden wat ons betreft.
- Het stimuleren van bomen en bosaanplant. Particuliere initiatieven op private grond zullen wij stimuleren, zeker als vanuit dit initiatief een herinneringsbos wordt aangeplant.
- Het beter reguleren van het stoken van hout, met aandacht voor energiearmoede, zodat inwoners niet uit noodzaak hoeven terug te vallen op houtstook en we samen kunnen zorgen voor schone én betaalbare warmte.
- Het terugdringen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen/ gewasbeschermingsmiddelen op percelen die dicht bij woonhuizen staan. Wij denken aan een spuitvrije zone van 250 meter. Nauw overleg tussen boeren en omwonenden is van groot belang.

Hoofdstuk 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Sinds 1998 vormen 18 dorpen de gemeente Tynaarlo. In de 3 hoofdkernen, Vries, Zuidlaren en Eelde/Paterswolde, streven we naar een hoog voorzieningenniveau. Winkels, zwembaden, sporthallen, bibliotheken, zorginstanties, apotheken, scholen, dorpshuizen etc. In de kleinere dorpen in het buitengebied is het voorzieningsniveau lager en ligt het accent op wonen. De auto- en openbaarvervoersafhankelijkheid is er groter dan in de drie hoofdkernen. De sociale samenhang in de 15 dorpen is hoog. Ieder kent ieder en er is veel saamhorigheid. Om dit intact te houden zijn de benodigde randvoorwaarden nodig. In de afgelopen vier jaar hebben we op veel plekken al een begin gemaakt.

Infrastructuur

De infrastructuur zal als plattelandsgemeente op een kwalitatief redelijk hoog niveau moeten zijn. Veilige fietspaden en goede verbindingen tussen de 15 dorpen en 3 hoofdkernen is een must en vraagt van de gemeente een continue aandacht en druk op vervoersbedrijven.

Leefbaar Gemeentebelangen vindt het belangrijk dat de wegen en voetpaden toegankelijk zijn voor iedereen, dus ook voor mensen met een visuele- of mobiliteitsbeperking.

Woningbouw

De afgelopen decennia is er vanuit Den Haag onverstandig beleid gevoerd ten aanzien van woningbouw. Het resultaat is een enorm tekort aan huizen in ons hele land. Dat tekort is alleen niet helemaal gelijk verdeeld over Nederland, het grootste tekort is in de Randstad. In Drenthe was tot voor kort nog sprake van een krimpgebied, maar ook hier zijn extra huizen nodig. De behoefte aan woningen in Tynaarlo is onderzocht en komt op ongeveer 900 woningen in verschillende soorten. Hiervoor zijn er al plannen gemaakt in onze kernen zoals hieronder staat. Wat Leefbaar Gemeentebelangen betreft zetten we deze plannen zo snel mogelijk door. Participatie is daarbij belangrijk, maar er is ook lef en besluitvaardigheid nodig.

Woningbouw, zowel koop als huur, is in onze gemeente van levensbelang, waarbij moet worden nagestreefd dat de eigen identiteit van de dorpen zoveel mogelijk behouden blijft. De toevoeging van minimaal 30 tot 40% sociale huur bij nieuwbouw vinden wij heel belangrijk en dit hebben wij ook geregeld in de woonvisie. Binnen de identiteit passende nieuwbouw van starters-, huur en doorgroeiwoningen moet de vergrijzing tegen gaan en het bestaande verenigingsleven op pijl houden. Leefbaar Gemeentebelangen spreekt hierover met alle dorpsbelangen verenigingen om te komen tot passende ontwikkelingen.

Zeker in de huidige krapte op de woningmarkt is een veelgehoorde "klacht" dat bij nieuwbouwprojecten gebouwd wordt voor mensen van buiten de gemeente. Leefbaar Gemeentebelangen wil voor zover dat kan binnen de wet, voorrang geven aan mensen uit de buurt bij het kopen van een woning in een van de nieuwbouwprojecten. Hiermee krijgen onze starters op de woningmarkt, maar ook onze senioren de eerste kans.

Zorg en wonen

De meeste ouderen blijven het liefst zo lang mogelijk in hun eigen huis en vertrouwde omgeving wonen. Problemen door een toename van beperkingen zijn vaak hanteerbaar te maken door de woning aan te passen. Of door hulp van mantelzorgers, vrijwilligers of professionals in te schakelen. In bepaalde gevallen kan een verhuizing wenselijk of zelfs noodzakelijk zijn. Veel ouderen lijken een behoefte te hebben aan woonvormen waar voorzieningen in de buurt zijn, met andere ouderen of in samenhang met jongere huishoudens. Jeugdzorg vinden we heel belangrijk, maar legt ook veel druk op leefomgevingen waar het gaat om opvang. Door een betere regulering binnen ruimtelijke ordening moeten we voorkomen dat wildgroei van zorglocaties plaatsvindt op plekken waar wonen en zorg elkaar in de weg staan.

Woonzorgconcepten

Er dient wat Leefbaar Gemeentebelangen betreft ook te worden gewerkt aan meer mogelijkheden voor thuiszorg in de vorm van vernieuwende woonzorgconcepten. Dit kan ook prima in een of meerdere van onze 18 dorpen. Het kunnen geven van zorg, gemeenschappelijke ruimte en tijdelijke bed & breakfast voor zorg verlenende mantelzorgers biedt kansen om langer te kunnen blijven wonen in de eigen dorpen.

Het college heeft onlangs nieuw beleid vastgesteld voor zogenaamde 'premantelzorg woningen'. Hiermee wordt het gemakkelijker om als ouder bij je kind in de tuin te gaan wonen, of andersom. Ook als er nog niet direct sprake is van mantelzorg, maar wel in de toekomst. Het is een kans om eerst als opa en/of oma wat voor je kinderen en kleinkinderen te doen en later wat voor je te laten zorgen. Leefbaar Gemeentebelangen zou graag zien dat dit beleid wordt voortgezet en ruim wordt ingezet om ook iets aan de woningnood te kunnen bijdragen.

Woonvisie

In een gemeentelijke woonvisie geeft onze gemeente aan hoe zij ervoor wil zorgen dat senioren geschikt kunnen (blijven) wonen maar ook hoe we de jongere generatie kunnen behouden voor de kleinere kernen. De gemeente maakt hierover afspraken met woningcorporaties, marktpartijen, zorgaanbieders en burgerinitiatieven. Recent onderzoek geeft aan dat er behoefte is aan 900 nieuwe woningen in onze plattelandsgemeente.

Leefbaar Gemeentebelangen zal zich inzetten voor het zoveel mogelijk bouwen op inbreidingslocaties en zo min mogelijk groen opofferen aan woningbouw. Kleinschalige projectjes waarbij enkele recreatiewoningen worden gebouwd in de natuur willen we zoveel als mogelijk vermijden. Wij kiezen voor groen en niet voor rood.

In de woonvisie staat dat er woonwagenplekken beschikbaar zijn naar behoefte. Deze behoefte wordt op dit moment onderzocht. Mocht blijken dat er meer behoefte is aan woonwagenplekken, dan kan daarvoor ruimte gemaakt worden in Zuidlaren of eventueel in de nieuwe woonwijk in Vries.

Winkelgebieden

De winkelgebieden liggen te verspreid binnen de drie grote kernen, waardoor er geen sprake meer is van een compacte dorpskern. Versnippering is de doodsteek voor elk centrum. Leegstaande winkelpanden in de perifere gebieden moeten eenvoudiger omgezet kunnen worden van winkel- naar woonbestemming. Ondernemers moet het aantrekkelijk gemaakt worden te verplaatsen naar een compacter centrum. De kerngebieden in Eelde, Vries en Zuidlaren zien we als verzorgingsgebieden met zorgcentra, supermarkt, bakker, slager, groenteboer, kapper & afhaalhoreca incl. funshoppen.

Onze doelen voor de verschillende dorpen:

Zuidlaren

Centrumplan Zuidlaren

Alle wensen uit ons vorige verkiezingsprogramma zijn inmiddels opgenomen in beleids- en uitvoeringsplannen. Zo zal het winkellint aantrekkelijk en toegankelijk blijven. Sommige bomen moeten worden gered, dus op sommige plekken wordt parkeren ingeruild voor groen, maar op andere plekken komt weer extra parkeerruimte. Al met al voorzien de plannen in ruim 720 parkeerplaatsen. Dat is veel meer dan de huidige ongeveer 500.

Op de voorzijde van de voormalige PBH komen twee full-service supermarkten met appartementen erboven en parkeren voor bewoners eronder. Daarnaast komen er een gezondheidscentrum en een cultuurhuis met bibliotheek en wellicht een theatertje.

Op de achterzijde van de PBH komt een grote, groene woonwijk met 285 woningen. Bijna een derde van de huizen wordt sociale huur, een derde wordt "goedkope" koop en de laatste dertig procent bestaat uit het duurdere segment. Er kunnen ook twee meergeneratiehofjes komen.

De verbinding tussen de natuur van het Tusschenwater, het Laarwoudbos en de grote brink in Zuidlaren moet groen en mooi om te fietsen worden.

We denken dat Zuidlaren daarmee nog aantrekkelijker wordt voor onze inwoners en voor toeristen. Wij denken dat een mogelijkheid voor overnachten voor camperbezoekers toegevoegd zou kunnen worden aan Zuidlaren.

De kinderrijke wijk Westlaren heeft de afgelopen jaren veelvuldig op de kop gelegen vanwege werkzaamheden aan bijvoorbeeld de riolering. Voor kinderen waren de zandbulten een welkome afleiding en een aanvulling op de karige speelgelegenheden. Wij willen die speelmogelijkheden graag uitbreiden.

De Verlengde Stationsweg, zeker het gedeelte waar men vanaf de rotonde bij de N34 Zuidlaren binnen rijdt, is een haast onoverbrugbare hindernis voor voetgangers of overstekende fietsers. Wij willen daar een veilige oversteekplek realiseren, bijvoorbeeld met verkeerslichten zoals verderop in het dorp.

De kruising tussen De Millystraat en de Stationsweg is in onze ogen gevaarlijk. Het oversteken door voetgangers en fietsers is een hele toer. We denken dat een extra zebepad en een combinatie met een rotonde de veiligheid en de doorstroming zullen verhogen.

Snelheidsbeperking op N386 vanaf afslag A28 tot Visio de Brink v.v. na gereedkomen fietstunnel bij de Watermolendijk in Tynaarlo.

Eelde-Paterswolde

Centrumplan Eelde

Onze wethouder heeft de centrumontwikkeling van Eelde voortvarend opgepakt. Na een uitgebreide inspraakprocedure voor inwoners is met de grondeigenaren een plan ontwikkeld dat draagvlak heeft in de raad. Na vele jaren van stilstand komt er eindelijk ontwikkeling! Maar nu moet het gerealiseerd worden. Wij zien graag in de plint nog meer winkels en horeca. De Action naar Eelde is echt een wens. Maar in het centrum komen ook minimaal 50 appartementen waarvan een deel ook geschikt is voor starters.

Het liefst zouden wij een koepeltje midden in het centrum hebben. Als "landmark" van vele activiteiten, te beginnen met het koepeltjesfestival.

Ook het cultuurhuis met bibliotheek hoort in onze ogen een mooie plek in het centrum te krijgen. De Notenkraaker blijft behouden aan de Schoollaan.

Verder zien wij uit naar woningbouw op de locaties de Kooi en Bladergroen. Op de locatie van de huidige Rutgers/ Van Bergen zien wij in de toekomst een mooie kans voor een meergeneratiehofje.

In Eelde is behoefte aan ruimte voor de kinder-kookclub. Al ruim 23 kinderen staan op de wachtlijst. We willen onderzoeken in welke locatie zij terecht kunnen.

Vries

Er wordt nu begonnen met de ontwikkeling van een nieuwe wijk in Vries. Deze wijk is met 300 woningen nog groter dan Laarhove. Er komen 100 sociale huurwoningen, starterswoningen, seniorenwoningen, meergeneratiehofjes en ook een deel in het duurdere segment. De verwachting is dat al deze nieuwe Vriezenaren een goeie impuls gaan geven aan het dorp. Leefbaar Gemeentebelangen wil graag snelheid maken met deze wijk.

Het centrum van Vries is met de actieagenda Vries een stuk opgeknapt. Toch is het winkelaanbod niet erg groot meer. De uitbreiding in Vries-Zuid betekent ook dat het bestaande winkelcentrum lucratiever moet worden gemaakt. Het is van levensbelang voor de kern van Vries dat de komende jaren veel energie gestoken gaat worden in behoud en waar gewenst uitbreiding van voorzieningen. Café Onder de Linden wordt wat ons betreft het kloppend hart van de dorpsgemeenschap en zal deel gaan uitmaken van het dorpshuis van Vries. Samen met Plaats de Wereld en wellicht uitbreiding voor de dorpsactiviteiten kan de brink weer gerevitaliseerd worden. De bibliotheek verdient een plaats rond de brink.

We vinden het belangrijk dat de brink in Vries niet vol staat met blik, dus de aanleg van voldoende parkeergelegenheid vlak bij de brink vinden we belangrijk.

In de nieuwe wijk Vries-Zuid moet voldoende speelgelegenheid voor kinderen worden gerealiseerd.

Yde en de Punt

Duidelijk is dat dit dorp behoefte heeft aan nieuwbouw. Jong en oud willen juist hier dicht bij elkaar blijven wonen. Locaties hiervoor aanwijzen kan een en ander in een versnelling brengen. Zo is de oostkant van de Uiver in Yde een denkrichting om te kijken naar woningen voor starters, huurders en ouderen die graag in hun vertrouwde omgeving blijven wonen.

We weten dat de geluidscontour van het vliegveld een groot obstakel is voor nieuwbouw en onze inzet is dat de gemeente zich met grote kracht blijft inzetten voor het aanpassen van de regels, zodat er wel weer gebouwd kan worden in Yde.

Dat de Multifunctionele Accommodatie (MFA) behouden dient te blijven is voor Leefbaar Gemeentebelangen geen punt van discussie. Wij denken dat er goed gekeken moet worden naar het eventueel verstrekken van een drankvergunning. Het dorp heeft geen kroeg meer, dus de MFA is ook 's avonds en bij feesten de ontmoetingsplek.

Er is vraag naar ruimte voor de kookclub in Yde. Daarvoor zou ruimte moeten komen in het Ydershoes.

Tynaarlo

Dit dorp waar het goed toeven is, kan zeker voor senioren nog wel een aantal levensbestendige woningen gebruiken. Zeker de huursector kan zorgen voor blijvende leefbaarheid. Daarmee komen weer woningen vrij voor jongere gezinnen en wordt op deze wijze vergrijzing tegengegaan. Er wordt nu gestart met de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk met ongeveer 50 woningen. Leefbaar Gemeentebelangen wil ook hier graag snel mee door.

Dit zou ook goed zijn voor het behoud van de winkels en horeca in het dorp, die met de renovatie van het netwerk van de nutsbedrijven al lang buiten bedrijf zijn geweest. Het herstel van de bestrating is nog een punt van zorg.

Uiteraard noemen wij hier ook Station Tynaarlo opnieuw als een kans voor openbaar vervoer per trein vanuit Tynaarlo naar Groningen en Assen.

Een wens vanuit de inwoners is om de strooiroete in de winter door het dorp aan te leggen. Dit is voor de veiligheid van de inwoners van groot belang.

Zeijen

In het dorp Zeijen wordt nu een plan ontwikkeld om het voetbalveld te verplaatsen en om op de plek van het oude veld woningbouw te realiseren. Leefbaar Gemeentebelangen werkt hier uiteraard van harte aan mee, omdat we denken dat dit nieuwe kansen biedt voor het dorp en voor de jeugd in het dorp.

Wij willen geen grootschalig vakantiepark in de mooie groene omgeving van Zeijen.

Donderen

Uiteraard zijn wij voor het behoud van de jeugdsoos in Donderen. Daar hebben wij jaren voor gestreden en dit voorziet echt in een behoefte.

De slechte staat van de riolering zorgt voor verzakkingen. Dit moet aangepakt worden.

Verder vinden wij dat de gemeente zich moet inspannen om een zendmast voor telefonie en internet vlak bij Donderen te krijgen. De bereikbaarheid is daar slecht en moet verbeterd worden.

Een andere wens vanuit het dorp is dat er betere verlichting komt voor 's avonds. Maar zo'n oud en authentiek dorp verdient wel lantaarnpalen met een klassieke uitstraling. Voor een deel van het dorp staan er inmiddels lantaarnpalen met een "authentieke" uitstraling. Wij willen dat dit wordt uitgebreid.

Zeegse

Zeegse heeft nu geen gemeenschapshuis. Vroeger trof men elkaar in het restaurant/dorpskroeg, maar de uitbater heeft zoveel gasten dat dit niet meer als dorpshuis kan functioneren. Op camping Nieuw Leven is een kantine die wat opknappen en isoleren behoeft, maar de vereniging van Nieuw Leven is bereid dit als dorpshuis beschikbaar te stellen. Een win-winsituatie die wij graag willen benutten.

Zuidlaarderveen

Wij zouden de vernieuwbouw van het schooltje en MFA de Zaandorre graag de komende periode gerealiseerd zien. Ook dit dorp verdient goede voorzieningen. Mocht het mogelijk zijn de school bij de Zaandorre in te huizen (in vernieuwde vorm) dan zou op de huidige plek van de school woningbouw kunnen plaatsvinden. Dat geeft dan weer een impuls aan het dorp. Ook het terrein van de schaatsbaan zou een mogelijke woningbouwlocatie kunnen zijn.

De Groeve

De Groeve verdient een goede visie op de leefbaarheid en de toekomst. Het dorp wordt gaandeweg steeds meer omringt door voormalige landbouwgebieden, die omgetoverd worden tot natuur en zelfs tot Natura 2000 gebied. De woningen in de melkfabriek zijn een succes, maar ook nieuwe plannen zoals op de locatie Mulder kunnen een nieuwe impuls voor het dorp betekenen.

De brug is een aanhoudende bron van zorg de afgelopen jaren. Dit vraagt om een structurele oplossing.

Midlaren

De verkeerssituatie in Midlaren langs de Zuidlaarderweg vraagt aandacht. Er kan uitsluitend veilig geparkeerd worden bij het restaurant. Het langs de weg parkeren zorgt voor onoverzichtelijke situaties. Ook het initiatief van inwoners om een eigen 'clubhuis' te realiseren, wordt van harte gesteund door Leefbaar Gemeentebelangen.

CONCRETE DOELEN VOOR DE KOMENDE PERIODE

- Genoeg woningen bouwen om te voldoen aan de lokale behoefte, met minimaal 1/3 sociale huur en minimaal 2/3 betaalbaar.
- Volle kracht vooruit met de geplande woningbouw in Vries, Tynaarlo, Zeijen, De Groeve en als het mag, in Yde.
- Ruimte zoeken voor de kinder-kookclub, in ieder geval in Eelde-Paterswolde

Tot slot

Met dit verkiezingsprogramma geven wij zo concreet mogelijk aan waar wij voor willen gaan de komende vier jaren: sociaal, groen (maar niet gek), duurzaam en vooral samen met onze inwoners. Toegankelijkheid zit van oudsher in ons DNA. We zijn dankbaar voor het vertrouwen van de kiezers die ons acht jaar geleden tot de grootste partij maakten. We hebben gewetensvol en met veel energie gewerkt aan een nog beter Tynaarlo voor onze inwoners.

Ook in 2022 werden wij de grootste partij van Tynaarlo. We hebben toen een coalitieakkoord geschreven waarin onze doelen helder zijn opgenomen en tot concrete doelen zijn omgezet. Alle 91 doelen uit dat coalitieakkoord zijn aangepakt. Natuurlijk is nog niet alles afgerond, maar ruim de helft is dat wel! Wij vinden dat een geweldige prestatie. Heel veel van de voorstellen van ons college zijn unaniem of met grote meerderheid van stemmen aangenomen. In onze ogen betekent dit dat de ontwikkeling die we hebben ingezet op breed draagvlak kan rekenen.

En daarom willen we verder. We willen de ontwikkelingen die zijn ingezet verder afmaken en de nieuwe uitdagingen die op ons pad zijn gekomen aanpakken.

Inmiddels is Leefbaar Tynaarlo als grootste partij gefuseerd met Gemeentebelangen Tynaarlo, de oudste partij van onze gemeente. We werken met veel plezier en enthousiasme samen en gaan de verkiezingen in met één lijst en één programma. We hopen dat deze verbinding wordt gesteund door vele kiezers.

Dus: stem Lijst1 Leefbaar Gemeentebelangen.